

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 5 listopada 2020 r. powódka M. G. wystąpiła o nakazanie pozwanemu Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej w S. sprostowania wydanego jej świadectwa służby poprzez zastąpienie w punkcie 3 tego dokumentu (dotyczących zajmowanego stanowiska i przyczyny ustania stosunku służby) zapisów o przekształceniu stosunku służby w stosunek pracy zapisami o zwolnieniu ze służby ze wskazaniem w przypadku punktu 4 świadectwa, że zwolnienie to związane było z reorganizacją jednostki organizacyjnej krajowej Administracji Skarbowej (w pozwie przytoczono treść zapisów dotychczasowych i żądanych). Powódka wniosła ponadto o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że przyjęta przez nią propozycja pracy skutkowałą zwolnieniem jej, jako funkcjonariusza, ze służby, tj. w pierwszej kolejności oznaczało to rozwiązanie z nią stosunku służbowego, a w drugiej kolejności nawiązanie stosunku pracy. Oznacza to, że treść jej świadectwa służby jest błędna, gdyż nie doszło do przekształcenia jej stosunku służbowego, a do jego zakończenia, wskutek czego została zwolniona z pełnienia służby, po czym nawiązała stosunek pracy. Jako podstawę wystąpienia do sądu z żądaniem sprostowania świadectwa służby powódka podała art. 97 § 2¹ kodeksu pracy.

Pozwany Skarb Państwa - Izba Administracji Skarbowej w S. wniósł o odrzucenie pozwu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że sporne zapisy z punktów 3 i 4 świadectwa służby wydanego powódce odpowiadają rzeczywistości, tj. wskazanemu przez ustawodawcę sposobowi ustania stosunku służby poprzez przekształcenie w stosunek pracy.

Postanowieniem z dnia 27 grudnia 2021 r., na podstawie art. 222 k.p.c., oddalono zarzut pozwanego dotyczący niedopuszczalności drogi sądowej. Postanowienie jest prawomocne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. G. była zatrudniona na podstawie umowy pracę w Urzędzie Celnym w S. od dnia 22 lipca 1997 r. Od 5 lipca 2000 r. pełniła służbę w Urzędzie Celnym w S., a od 1 maja 2002 r. w Izbie Celnej w S..

Niesporne, a nadto dowód: umowy o pracę – k. 2, 10, cz. B akt osobowych powódki, akt mianowania – k. 31 cz. B akt osobowych powódki, pismo z dnia 8.05.2002 r. – k. 55a cz. B akt osobowych powódki.

Od 1 marca 2017 r. powódka stała się funkcjonariuszem (...) (...) w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Niesporne, nadto dowód: pismo z dnia 24 lutego 2017 r. – k. 182a cz. B akt osobowych powódki

W dniu 17 maja 2017 r. M. G. otrzymała na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej: od 1 czerwca 2017 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku starszego kontrolera skarbowego w komórce organizacyjnej Drugi D. Organu Wierzyciela w (...) Urzędzie Skarbowym w S..

Powódka propozycję przyjęła składając w tym przedmiocie stosowne oświadczenie w dniu 26 maja 2017 r.

Niesporne, nadto dowód: propozycja zatrudnienia k. 183 cz. B akt osobowych powódki, oświadczenie powódki k. 184 cz. B akt osobowych powódki

W dniu 30 września 2020 r. Dyrektor I. Administracji Skarbowej w S. wystawił powódce świadectwo służby wskazując na okres służby od dnia 5 lipca 2000 r. do dnia 31 maja 2017 r. (w Izbie Celnej od dnia 5.07.2000 r. do 28.02.2017 r., w Izbie Administracji Skarbowej w S. od dnia 1.03.2017 r. do 31.05.2017 r.).

W punkcie 3 dokumentu odnotowano, że w dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy powódka zajmowała stanowisko starszego specjalisty Służby Celnej i posiadała stopień służbowy starszego rachmistrza.

W punkcie 4 świadectwa, o jakim mowa, znalazł się zapis, że stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. Z 2016r. poz. 1948 ze zm.)

Niesporne, nadto dowód: świadectwo służby – k. 16-18 akt sprawy

Pismem z dnia 15 października 2020 r. powódka wystąpiła do Dyrektora I. Administracji Skarbowej w S. o sprostowanie świadectwa służby poprzez wpisanie imion rodziców oraz poprzez zastąpienie w punkcie 3 tego dokumentu (dotyczących zajmowanego stanowiska i przyczyny ustania stosunku służby) zapisów o przekształceniu stosunku służby w stosunek pracy zapisami o zwolnieniu ze służby, ze wskazaniem w przypadku punktu 4 świadectwa, że zwolnienie to związane było z reorganizacją jednostki organizacyjnej krajowej Administracji Skarbowej.

Niesporne, nadto dowód: wniosek – k. 19-21

Pismem z dnia 22 października 2020 r. dyrektor (...) w S. odmówił sprostowania świadectwa służby powódki poza zakresem dotyczącym wpisania do świadectwa służby imion rodziców powódki.

Powódka otrzymała nowe świadectwo służby z dnia 22 października 2020 r.

Niesporne, nadto dowód: pismo dyrektora (...) k. 22-23 akt sprawy, świadectwo służby z dnia 22.10.2020 r. – k. 24-26 akt sprawy

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy (w tym w aktach osobowych powódki), które to dokumenty nie budziły zastrzeżeń co do autentyczności czy rzetelności. Sąd pominął wniosek dowodowy z zawarty w pkt IV pozwu (o dołączenie dokumentów z akt sprawy dotyczącej prawa powódki do odprawy), ponieważ wszystkie okoliczności niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy wynikały z dowodów z dokumentów, a stan faktyczny w całości był niesporny. Rozstrzygnięcie sporu zależało od oceny prawa. Tym samym wniosek ten prowadziłby do przedłużenia postępowania w niniejszej sprawie.

Spornym między stronami pozostawało, czy w ustalonym stanie faktycznym zachodzą podstawy do zmiany kwestionowanych przez powódkę zapisów świadectwa służby i czy istnieje możliwość skutecznego wystąpienia do sądu pracy z żądaniem sprostowania świadectwa służby.

Spór ten jest efektem zmiany przepisów prawa dokonanej z dniem 1 marca 2017 r., na skutek której doszło do połączenia organów celnych i skarbowych w jedną strukturę organizacyjną - Krajową Administrację Skarbową (KAS). Połączenie to dokonane zostało na podstawie dwóch ustaw z dnia 16 listopada 2016 r.: Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2016. 1948 z późn.zm), zwanej dalej ustawą wprowadzającą i ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. 2016. 1947 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o KAS. Wolą ustawodawcy izby skarbowe stały się izbami administracji skarbowej (art. 160 ust. 2 ustawy wprowadzającej), które uległy połączeniu z

izbami celnymi i urzędami kontroli skarbowej mającymi siedziby w tym samym województwie (art. 160 ust. 4 ustawy wprowadzającej).

Pracownicy zatrudnieni w łączących się podmiotach i funkcjonariusze pełniący w nich służbę zachowali po 1 marca 2017 r. ciągłość pracy i służby, przy czym funkcjonariusze celni stali się funkcjonariuszami służby C. – (...)pełniącymi służbę w jednostkach KAS (art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej). Mieli oni do 28 lutego 2017 r. otrzymać pisemną informację o miejscu wykonywania obowiązków służbowych, jeśli to ulegało zmianie (art. 165 ust. 6 ustawy wprowadzającej). Ciągłość służby i zatrudnienia miała charakter okresowy. Pracownicy i funkcjonariusze mogli do 31 maja 2017 r. otrzymać pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, uwzględniającą posiadane kwalifikacje, przebieg dotychczasowej pracy/służby i dotychczasowe miejsce zamieszkania (art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej). Złożenie takiej propozycji nie było jednak obligatoryjne, co wynikało z powołanego dalej art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy wprowadzającej. Zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy wprowadzającej pracownik lub funkcjonariusz, który otrzymał propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby miał 14 dni na złożenie oświadczenia o jej przyjęciu lub odmowie (za którą uważało się również niezłożenie oświadczenia).

Stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w tych jednostkach wygasły:

- 1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r. nie otrzymały pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;
- 2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r. (art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej).

Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktowane było jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 ustawy wprowadzającej)

Przyjęcie propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby skutkowało przekształceniem (tym pojęciem posłużył się prawodawca) z dniem określonym w propozycji istniejących stosunków odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie C.(...), na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej (art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej).

Powódka bezspornie przyjęła złożoną zgodnie z wyżej wskazanymi regulacjami propozycję zatrudnienia, co oznacza, że jej stosunek służbowy uległ - stosując wyrażenie przyjęte przez ustawodawcę - przekształceniu w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej.

Przepisy ustawy wprowadzającej nie przewidywały świadczeń pieniężnych z tytułu zakończenia służby dla funkcjonariuszy, którzy stali się pracownikami Krajowej Administracji Skarbowej ani obowiązku wydania im świadectw służby. Żadna z tych kwestii nie była również uregulowana w ustawie o KAS. Z dniem 1 stycznia 2018 r. dokonano jednak zmiany ustawy o KAS ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017.1321). Zmiana ta polegała m.in. na dodaniu w art. 174 ustępu 10, stanowiącego, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...) (...) i Służby Więziennej oraz ich rodzin, a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.

Dodanie do art. 174 ustawy o KAS cytowanego wcześniej ustępu 10 skutkowało wydaniem świadectw służby tym funkcjonariuszom, w tym powódce, którzy przyjęli propozycję zatrudnienia złożoną na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej. Miało to jednak miejsce dopiero po zmianie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej z dnia 16 lutego 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 413) określającego m.in. dane, które powinno zawierać takie świadectwo oraz wzór dokumentu. Do zmiany tej (dokonanej rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r.) zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno – skarbowej Dz.U. z 2020 r. poz. 1585) doszło z dniem 30 września 2020 r. Zmiana polegała m.in. na uwzględnieniu (w kolejnych regulacjach) wśród okoliczności ustania służby przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy. Rozporządzenie z dnia 4 września 2020 r. wprowadziło też zmieniony formularz świadectwa służby. W druku dokumentu w punkcie 3 wskazanie ostatniego stanowiska i stopnia służbowego funkcjonariusza poprzedza po zmianie zapis: „W dniu zwolnienia ze służby/wygaśnięcia stosunku służbowego/wydalenia ze (...) (...) /przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy*:”

W punkcie 4 tego druku podstawę prawną ustania stosunku służbowego funkcjonariusza poprzedza zapis: „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby/wygaśnięcia stosunku służbowego/wydalenia ze (...) (...) /przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy*:”

Zastosowany w obu punktach symbol „*” oznacza „Niepotrzebne skreślić”, co wprost wskazano w treści druku.

Świadectwo służby, którego sprostowania domaga się obecnie powódka, wydane zostało na takim właśnie zmienionym formularzu.

Było to zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno – skarbowej przewidującym, że do spraw wydania, sprostowania świadectwa służby lub wydania jego odpisu rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy zmienianego rozporządzenia w brzmieniu zmienionym.

Żądanie powódki sprostowania otrzymanego świadectwa nie mogło zostać uwzględnione.

Generalnie kwestia świadectw służby uregulowana jest w art. 188 ustawy o KAS, który w ust. 2 przewiduje możliwość żądania przez funkcjonariusza sprostowania wydanego świadectwa służby. Ustawa o KAS nie określa jednak drogi postępowania funkcjonariusza pozostawiając ją aktowi wykonawczemu. Zgodnie bowiem z art. 188 ust. 4 ustawy o KAS minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe dane, które powinno zawierać świadectwo służby, tryb wydawania i dokonywania sprostowań świadectwa służby, informacje, które są zamieszczane w świadectwie służby na żądanie funkcjonariusza, oraz wzór formularza świadectwa służby, mając na względzie zapewnienie prawidłowości wydawanych świadectw.

Na podstawie wskazanej delegacji ustawowej wydane zostało rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej z dnia 16 lutego 2018 r., zmienione później rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r.

Wskazane rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej określa w § 6 tryb sprostowania dokumentu przewidując, że funkcjonariusz może w terminie 7 dni od dnia otrzymania świadectwa służby wystąpić do kierownika jednostki organizacyjnej (czyli, co wynika z § 4 ust. 1 rozporządzenia,

wystawiającego dokument) z żądaniem sprostowania (§ 6 ust. 1 rozporządzenia). W terminie 7 dni od daty złożenia przez funkcjonariusza takiego wniosku kierownik jednostki organizacyjnej wydaje nowy dokument albo przesyła w postaci papierowej informację z podaniem przyczyn odmowy (§ 6 ust. 2 rozporządzenia).

Rozporządzenie nie przewiduje możliwości wystąpienia z żądaniem sprostowania do sądu.

Brak takiej możliwości we wskazanym akcie prawnym, któremu pozostawiono określenie trybu sprostowania świadectwa służby, jak i w przepisach ustawowych wskazuje na niemożność skutecznego dochodzenia przed sądem sprostowania dokumentu. Nie oznacza to niedopuszczalności drogi sądowej, jako że sprawy ze stosunku służbowego funkcjonariuszy z pewnymi wyjątkami (obejmującymi przeniesienia służbowe, określenie warunków pełnienia służby, zawieszenie w pełnieniu obowiązków) rozpatruje zgodnie z art. 277 ustawy o KAS sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy. Droga sądowa nie jest jednak równoznaczna z możliwością skutecznego dochodzenia dowolnie sformułowanego żądania. W postępowaniu cywilnym wyróżnić można powództwa o świadczenie, ustalenie prawa lub stosunku prawnego, ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Świadectwo służby (podobnie jak świadectwo pracy) jest oświadczeniem wiedzy, a nie oświadczeniem woli. Nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia, choć informacje w nim zawarte mogą posiłkowo rzutować na określone uprawnienia. Kwestionowanie zawartych w takim oświadczeniu informacji co do stosunku prawnego realizowane jest na drodze sądowej co do zasady z procesach o ustalenie (art. 189 k.p.c.), w których strona wykazać musi interes prawny. Podważanie ich w ramach innego powództwa wymaga konkretnej podstawy prawnej. Taką podstawę stanowi np. art. 97 § 2¹ k.p. przewidujący możliwość wystąpienia przez pracownika do sądu o sprostowanie świadectwa pracy, jeżeli pracodawca odmawia takiego sprostowania. Brak analogicznej regulacji w przypadku świadectw służby oznacza, że były funkcjonariusz służby celno – skarbowej nie może skutecznie dochodzić takiego sprostowania przed sądem, a jedynie wystąpić z żądaniem ustalenia prawa lub stosunku prawnego (wynikającego z zapisów dokumentu). Możliwość zgłoszenia takiego żądania oznacza, że nieprzewidzenie przez ustawodawcę możliwości dochodzenia sprostowania dokumentu nie narusza ustalonego w Konstytucji prawa do sądu.

Konstytucyjność tej regulacji wynika z faktu, że kwestia sprostowania dokumentu nie rodzącego, ani nie pozbawiającego żadnych praw podmiotowych (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2019 r., I UK 55/18) została pozostawiona ocenie kierownika jednostki organizacyjnej, który jednocześnie też pełni funkcję organu administracji publicznej, a więc nie jest zwykłym podmiotem prawa prywatnego. Jest w ocenie sądu dopuszczalne zróżnicowanie przez prawodawcę sytuacji funkcjonariuszy i pracowników w zakresie dochodzenia korekty dokumentów potwierdzających przebieg ich ścieżki zawodowej, skoro wystawiającymi świadectwa służby są kierownicy jednostek administracji publicznej na co dzień stosujący przepisy prawa. Ryzyko nieprawidłowości w wystawianiu dokumentów jest w ich przypadku dużo mniejsze, a dla jego wyeliminowania ustawodawca za wystarczające mógł uznać wskazanie takich nieprawidłowości przełożonemu przez funkcjonariusza (którego interes jest wszak później chroniony możliwością wystąpienia z powództwem o ustalenie). Można było więc uznać, że jego ocena w tym zakresie będzie wystarczająca. Jeżeli natomiast funkcjonariusz miałby domagać się wprost określonych uprawnień emerytalnych, czy zapłaty na swoją rzecz jakichś świadczeń - wtedy oczywiście będzie mu przysługiwało konkretne roszczenie (jak na przykład o odprawę).

Brak możliwości domagania się sprostowania świadectwa służby przez osoby o zbliżonym statusie co funkcjonariusze (...) (...) nie jest odosobniony i dotyczy także innych funkcjonariuszy, m.in. Służby Więziennej czy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

Nie ma podstaw, aby przyjąć, że dochodzenie sprostowania świadectwa służby przed sądem było możliwe na podstawie art. 97 § 2¹ k.p., bowiem żaden przepis ustawy o KAS nie odsyła do stosowania tej konkretnej regulacji lub generalnie przepisów kodeksu pracy w sprawach nieuregulowanych we wskazanej ustawie.

Przeciwko przyjęciu, że art. 188 ust. 2 ustawy o KAS stanowi samodzielnie podstawę prawną sądowego dochodzenia sprostowania dokumentu, przemawia nie tylko pozostawienie trybu sprostowania rozporządzeniu, ale i nieokreślenie żadnego terminu zgłaszania żądania sprostowania przed sądem. Trudno przyjąć, by obowiązywał tu trzyletni

termin określony w art. 252 ust. 1 ustawy o KAS, który dotyczy świadczeń pieniężnych, o czym świadczy zarówno brzmienie regulacji, jak i jej umiejscowienie w rozdziale zatytułowanym „Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy”. Nie wydaje się też, by nie występowało żadne ograniczenie czasowe ze zgłoszeniem takiego żądania zważywszy chociażby na krótki termin przewidziany dla wystąpienia z powództwem o sprostowanie świadectwa pracy.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że powódka nie może skutecznie dochodzić na drodze sądowej sprostowania świadectwa służby i jej powództwo podlegało oddaleniu. Stanowisko co do braku takiej możliwości zostało potwierdzone w orzecznictwie Sądu Okręgowego w S. w analogicznych sprawach, m.in. w sprawie o sygn. akt VI Pa 54/22.

Jedynie na marginesie należy zatem wskazać, że i tak brak byłoby podstaw do uwzględnienia żądania powódki.

Zmiany legislacyjne polegające na wprowadzeniu do art. 174 ustawy o KAS ustępu 10 oraz modyfikacji uregulowań rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno - skarbowej po części warunkowało orzecznictwo sądowe dotyczące tego, jak rozumieć należy wskazywane w ustawie wprowadzającej przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Stosunki służbowe funkcjonariuszy, którzy nie dostali propozycji zatrudnienia albo jej nie przyjęli wygasły najpóźniej z dniem 31 sierpnia 2017 r., co traktowane było jako zwolnienie ze służby. Choć sytuacja faktyczna tych funkcjonariuszy była inna niż tych, którzy propozycję zatrudnienia przyjęli (pierwsi nie wykonywali już obowiązków w Krajowej Administracji Skarbowej, a drudzy nadal je wykonywali), to losy stosunków służbowych były w przypadku obu grup tożsame. Stosunki te przestały istnieć - jedni i drudzy utracili status funkcjonariuszy. Obie grupy powinny być zatem traktowane tak samo w zakresie praw związanych z ustaniem tych stosunków. Istotnym jest, że przekształcenie danego stosunku służbowego w stosunek pracy nie nastąpiło automatycznie z mocy prawa, a wymagało złożenia funkcjonariuszowi propozycji i akceptacji tejże przez jej adresata, a zatem konsensusu tworzącego nowy stosunek - cywilny w miejsce dotychczasowego administracyjnego ulegającego tym samym zakończeniu.

Stanowisko, iż przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej odpowiada zwolnieniu ze służby znajduje poparcie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r., wydanej w sprawie o sygn. II PZP 7/19, którą tutejszy sąd w pełni podziela w szczególności to, że w 2017 r. funkcjonariusze nie mieli wpływu na byt stosunku służbowego nie mogąc zapobiec ustaniu tego stosunku (z wyjątkiem oczywiście sytuacji, gdy dostali propozycję pozostawania w służbie). Od ich decyzji, o ile dostali propozycję zatrudnienia, zależało jedynie nawiązanie stosunku pracy. Jednak niezależnie od tego, czy propozycję przyjęli czy nie, tracili status funkcjonariuszy. Sąd Najwyższy wskazał nadto, że prawodawca nie może zadekretować mocą ustawy zmiany stosunku służbowego w stosunek pracy, bo sprzeciwia się temu zasada swobody nawiązania stosunku pracy oparta na wolnej woli zatrudnianego (art. 11 k.p.), zaś administracja celno-skarbowa nie może dowolnie przekształcić stosunku służbowego funkcjonariusza, skoro zmiana stosunku służby jest materią ściśle określoną w pragmatyce służbowej. Sąd Najwyższy podkreślił konieczność odróżnienia stosunku pracy będącego stosunkiem prawa prywatnego (cywilnego) i administracyjnoprawnego stosunku służby funkcjonariusza służby celno-skarbowej wskazując, że kierowana do funkcjonariusza propozycja zatrudnienia pracowniczego jest działaniem w sferze prawa cywilnego (pracy). Uznanie, że zawierając umowę o pracę strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, iż ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno-skarbowej nie oznacza, iż dochodzi do przekształcenia stosunku, a jedynie, że jeden stosunek ulega zakończeniu, a strony zawierają nowy (stosunek pracy). Trzeba tak przyjąć dlatego, że wskazana zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawą alternatywę przyjęcia propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę a wygaśnięcia stosunku służbowego (inaczej niż w art. 174 ustawy o KAS). Pomimo ciągłości wykonywania czynności w ramach Krajowej Administracji Skarbowej nie ma ciągłości stosunku, na podstawie których są one wykonywane. Następuje zmiana drugiej strony stosunku (Skarb Państwa nie jest pracodawcą) oraz zasadniczo zmienia się zakres podporządkowania, treść praw i obowiązków wykonującego czynności w relacji do poprzedniego podporządkowania w służbie oraz do praw i obowiązków funkcjonariusza. Nawiązanie stosunku pracy skutkuje jednocześnie ustaniem stosunku służby i winno być traktowane jako zwolnienie z niej, gdyż w istocie koniec bytu wskazanego stosunku nie jest zależny od

woli funkcjonariusza. Jest jednostronną decyzją drugiej strony o tym, czy i jaki stosunek zostanie dotychczasowemu funkcjonariuszowi zaproponowany.

Za przyjęciem, iż wskazywane przez ustawodawcę przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktować należy jak zwolnienie ze służby przemawia także wspomniana już regulacja zawarta w art. 174 ust. 10 ustawy o KAS. Choć nie dotyczy ona sytuacji powódki, to jej wprowadzenie przemawia za przyjęciem, iż także w przypadku osób, których stosunki służbowe uległy przekształceniu na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej przekształcenie to winno być traktowane jak zwolnienie ze służby. Regulacja wszak dotyczy funkcjonariuszy tej samej co powódka formacji, a różnica obejmuje jedynie okoliczności, w jakich następuje przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Powyższe stanowisko sądu nie mogłoby jednak prowadzić do zobowiązania pozwanego do sprostowania świadectwa służby wydanego powódce w zakresie punktów 3 i 4 tego świadectwa.

Do nakazania sprostowania świadectwa (przy założeniu dopuszczalności uwzględnienia tak sformułowanego żądania) mogłoby dojść jedynie wówczas gdyby dokument zawierał zapisy niezgodne z rzeczywistością. Tak w tej sprawie nie było. W omawianych 2 zapisach, których sprostowania domaga się powódka, wystawiający dokument zastosował wyrażenia zawarte w powszechnie obowiązujących przepisach prawa tj. ustawie wprowadzającej, ustawie o KAS i rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno - skarbowej. Zapisy o przekształceniu stosunku służbowego w stosunek pracy zawarte są nawet w urzędowym druku świadectwa. Posłużenie się przez wystawiającego świadectwo służby sformułowaniami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa, wyklucza możliwość modyfikacji tych sformułowań. Nie sposób bowiem przyjąć ich za nieodzwoiercedlające rzeczywistości. Ustawodawca konsekwentnie posługuje się pojęciem przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy i to pojęcie zostało użyte w świadectwie pracy zgodnie z obowiązującym zresztą wzorem dokumentu. Sądowa interpretacji tego pojęcia (np. na potrzeby odprawy) nie ma żadnego znaczenia dla stwierdzenia prawidłowości zapisów dokumentu. Z tego względu niecelowym było ostatecznie pozostawienie postępowania w niniejszej sprawie zawieszonym do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia o prawie powódki do odprawy. Przyjęcie po stronie powódki tego prawa nie rzutowałoby na rozstrzygnięcie sądu w tej sprawie, gdyż zapisy dokumentu nadal nie pozostawałyby błędne. Podobnie wyrok wydany w niniejszym postępowaniu nie rzutuje na prawo do odprawy, bowiem co już podkreślono, powodem oddalenia powództwa (przy założeniu dopuszczalności skutecznego dochodzenia sprostowania) nie byłaby ocena jak traktować ustawowe wyrażenie o przekształceniu jednego stosunku w drugi.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zasądzona na rzecz pozwanego kwota odpowiada stawce minimalnej wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika określonej § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.Dz.U. 2018.265).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

26.04.2023 r.